

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY PJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefont 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A gazdakongresszus és a középosztály.

Irta: Buday Barna.

A májusban tartandó országos gazdakongresszus tárgyai az agrikultura összes főbb kérdéseit felölelik, mégis legközvetlenebbül érintik a mezőgazdasági középosztály helyzetét.

Kétségtelen, hogy földmivvelésügyi és közigazgatási politikánk legkevésbé a középosztálynak kedvez. A nemzet gazdasági érdeke az volna, hogy minél több intelligens gazda kezelje a magyar földet és az intelligenciának legkedvezőbb érvényesülési tere a középzem. Mégis azt tapasztaljuk, hogy míg a mezőgazdasági kisüzemek rohamosan szaporodnak s ezzel együtt az alföldi gazdálkodás területe is szélesedik, addig a közepes exisztenciák egyre jobban sorvadnak. Középbirtokosságunk immár alig 4 millió kat. hold földet tart kezén. A középbirtokok rendszere sem fejlődik a kívánatos arányban és a birtoszétdarabolások miatt a gazdasági pályára is összezugszorodott. Ugy látszik tehát, mintha a gazdasági intelligencia a középső vonalon vereséget és bukást szenvedett volna.

Pedig birtokpolitikai szempontból a legszükségesebb és a leghasznosabb tagozat a középzem, ez kinálkozik az egyéni képzettség és élelmesség legjobb érvényesülési területének. Németország nagy gazdasági erejét éppen annak köszönheti, hogy erős középbirtokos osztálya van, ott mindenki olyan földterületen igyekszik gazdálkodni, melyen egyéni képzettségét teljes mértékben érvényesítheti. Nálunk a parasztgazdától a főurig minél több földszerzés az igyekezet úgy, hogy a birtokok nagy tömege nem áll arányban a gazdálkodó töke-erejével és még kevésbé azzal az egyéni készütséggel, a mely a földbirtok kihasználásához szükséges.

Többféle mesterséges ok működik közre abban, hogy Magyarországon a gazda középosztály nem tud kellően érvényesülni. Leginkább az értékesítési és hitelviszonyok zavarják a középosztály életrendjét. A középzem az, melynek úgy a kereskedelmi közvetítést, mint a kölcsönpenzt aránylag a legnagyobb mértékben kell igénybe vennie, így tehát úgy a közvetítés, mint a hitelező töke kiaknázó törekvéseit leginkább a középzem szenvedti meg.

Ennek a régóta panaszolt bajnak a kongresszus gyökeres orvoslását fogja sürgetni. Olyan gyakorlati intézmények életre hívására törekszik, melyek egyfelől a termelő gazdát a fogyasztóval közvetlenebb összeköttetésbe hozzák, másfelől pedig a gazdák hitelszükségletét sajátlagos igényeikhez alkalmazkodó hitelezési módok bevezetésével jobban szolgálják. A kongresszus tehát értékesítő szervezetek és mezőgazda-

sági pénzüzetek létesítésére kíván serkentést adni.

Az alakítandó hitelintézet hivatása nem lehet más, mint az, hogy a gazdaságilag és társadalmilag kívánatos birtok-típusokat, így a társas bérletek és közbérletek rendszerét támogassa s alkalmas hitelezési módok bevezetésével elhárítsa a középzemek boldogulásának és fejlődésének mesterséges akadályait. E végből a járadékrendszer és különösen az ingójelzáloghitel megvalósítására kell törekednie, mert az ingójelzáloghitel legegyszerűbben oldja meg a gazda személyes-hitel kérdését, a szükséges üzleti forgótőkét gyorsan mozgósítja s a vállalkozási készség érvényesülését különösen a középbirtokokon hatékonyan elősegíti. Az életbiztosítással kombinált járadékbevezetése pedig az egyedüli lehetőség arra, hogy eladósodott gazda, mint járadékirtokos nagyobb befektetéssel gazdálkodhassék a birtokon s azt tehermentesen hagyassa gyermekeinek.

A pénzügyi világban készség mutatkozik oly intézetek alapítására, melyek a gazda hitelszükségletét, tevékenységéhez jobban alkalmazkodó eszközökkel és modernebb alapon kívánják kielégíteni. A szükséges jogi reformok és törvényhozási intézkedések kieszközlése sem ütközhetik nehézségekbe, mert úgy a kormány, mint a parlament készséggel fog közreműködni olyan reform-munkálatokban, melyek a középosztály érvényesülésével együtt a mezőgazdaságban működő erők hatékonyságát is fokozzák.

Ez a középosztály-politika nem bizonyos előnyök egyoldalú kisajátításában és kizárólagos kedvezésekben akar érvényesülni, de az egész mezőgazdaságra kedvezően ható intézkedésekkel és ezért minden oldalról támogatásra tarthat számot. Valóban a közvélemény meleg rokonszenvére méltó az a törekvés, mely közérdekű intézmények szervezésével igyekszik segíteni egy erőteljes és egészséges középosztály kiválását, mert ez a tagozat vezet legbiztosabban a mezőgazdasági haladást és a nemzeti életet.

— **Házlerombolás miatt.** Az olyan tartalma hirdetmények alkalmazása, mely szerint „házlerombolás miatt az üzlet teljesen feloszlik és áthelyeztetik” magába véve s egyéb hangzatos felhívások nélkül, még nem állapítja meg a tömeges és gyors vásárlásra ingerlés kihágásának tényálladékát. Ez álláspont érvényesítése képen H. budapesti kereskedőt az ipartörvény 51. §-ába ütköző kihágás vádja és következményeinek terhe alól a kereskedelmi miniszter 90.616—1911. sz. határozatával fementette, illetve a vonatkozó alsófoku vádlottat marasztaló ítéleteket megváltoztatta.

— **A pénzügyőrök számát szaporítják.** Ez évben lép életbe az új szeszadótörvény, ennek következtében a pénzügyminiszter jelentékenyen szaporítja a pénzügyőrök számát. 100 új szemlési állást létesít egyenként 1200 K és 100 pénzügyőri fővigyázói állást évi 1000 K zsoldal. A szükséghez képest még emelik ezt a létszámot.

Bécsi maszlag.

Ne higgy magyar!

Irta: Dr Pallós Árpád.

Ugy látszik — még mindig igen járatlanok vagyunk a magasabb politikában. Még mindig úgy táncolunk, ahogy az idegenek füttyünek nekünk, de különösen úgy, ahogyan Bécs és mindenkor ahogyan Bécs huzza fülünkbe a nótát.

Hiszen rendbe van, nagyon jól tudjuk, hogy mi katonai kérdésekben mindaddig, míg Ausztriával egy gyékényen árulnak mit sem érhetünk el, jól tudjuk azt is, hogy hiába rohog a sok külön vonat Bécs és Budapest között, a magyar miniszterek csak üres tarsolylyal, de annál megnyultabb orral kullognak haza, mert ott sincs mit keresnünk.

S mégis folyton biztatnak, folyton olyan hirasokkal bolondítják a közönséget, mely azután azt a hiu hitet ébreszti bennünk, hogy Bécs mégis csak enged végre valamicsodaszázados nyakasságából s ami igazságunkat is végre érvényesülni engedi.

Hogy mennyire megy már a bécsi maszlagolás, mutatja az a két kommuniké, melyet a miniszterelnök utóbbi visszatérése alkalmából a különböző kormányok hivatalos organumai becsajtottak szélnek. A kormány hivatalosa azt jelzi, hogy a bécsi tárgyalások megegyezésre vezettek a katonai bíraskodás ügyében s a csütörtöki tárgyalás már csak a végső simitásokat végzi az egész megállapodáson, a bécsi hivatalos híradás pedig lefújja az egész állítólagos eredményt s azt ujságolja, hogy annyira nem tudott a két miniszterelnök megegyezésre jutni, hogy a csütörtöki tárgyalásokat már egészen új alapon kell megkezdeniök.

A legszebb az egész dologban az, hogy a miniszterelnök párthívei előtt is kijelentette, hogy a katonai bíraskodás az egész vonalon a magyar miniszterek álláspontja szerint jut majd érvényre, vagyis egész Magyarország területén a katonai bíraskodás nyelve a magyar lesz.

Mindenesetre igen szép lesz, ha tényleg igaz is lesz. De még nagyon félünk, hogy ez egyszer is, mint magyar ügyekben általában a bécsi hivatalos lesz a jobban informált s csakugyan semmi megállapodásra a miniszterelnökök a katonai bíraskodás nyelvét illetőleg jutni nem tudtak. A magyar hivatalos híradás a bécsi maszlag, melylyel azután el akarják kábitani az országban létező gondolkodó politikusok agyát, hogy azután az utolsó percben, amikor szüksége volna az országnak minden egyes józanul ítélő férfira, akkor az se legyen helyén, mert a maszlag elhomályosította fejt.

De mi már nem hiszünk. Nem hiszünk semmi olyasmiben, ami a magyar igazság, diadalát hirdeti. Nem hiszünk mi már senkinek, lett légyen bármily magas polcon s bárminő hivatalban ebben az országban. Annyiszor s oly sokféleképen becsapódtunk már, hogy még azt az igazságot sem fogadjuk el valóságnak, amelyet pedig már semmiféle csalafintával sem lehet tőlünk elrabolni. Majd ha a magyar katonai bíraskodást a magyar törvények közzé iktatják s ugyanezt Ausztriában is bárminő módon elfogadtatják

s a gyakorlatban csakugyan érvényesítik majd akkor talán elhiszük, hogy a magyar vélemény került ki diadalmasan a bécsi útközéből. Vagy talán még akkor sem, mert akkor nyilván még sokkal nagyobb árat kell majd fizetnünk érte, mint a menüit fizetünk most, hogy ne magyarul bíráskodjanak a vétkes magyar katonák felett.

Május elseje.

(F. É.) Idestova úgy alakulnak majd a viszonyok, hogy a nyár kezdetét a nem kalendáriom, sem pedig az asztronómia hanem kialakul a köztudatba egy nap, melyet majd lassan-lassan az összes kalendáriomok piros betűvel jelölnek s ezen a napon mindenki a természet szépségeiben gyönyörködni, mindenki igyekszik, hacsak pár órára is a tiszta ózondus levegőt szívni, betelni mindazokkal a szépségekkel, melyet az éledő s immár virágzó természet nyújt s eza nap egész bizonyossággal május elseje lesz, mert immár majd mindenütt úgy ünneplik s úgy tartják, mintha a vallás által előírt ünnep nap volna.

Május elseje! Szinte fogalom ma már. Mindenki tudja, hogy ez a nap olyan ünnepnap, mely mindnyájunk örömet, mindnyájunknak enyhülést szerez. Mindenki felhasználja az alkalmat, hogy aldozzon a természet szabad ölében, hogy lerója úgy vele, mint saját magával szemben azt a kedves kötelességet, melyet a tél elmúlása után oly szívesen cselekedünk meg.

Virágos erdők, mezők, bimbós bokrok vigan köszöntgetnek uton-utfélen. Madár-csicseregés, csermely-csobogás, bogár-döngicsélés fogad mindenütt. Az újra éledt természet szívverése megindul, új élet kering a természet ereiben s minden csillog, minden ragyog, mintha ünneplőt öltött volna magára az egész nagy dicső természet.

S örömjongva, lerázva minden hétköznapi gondot, but, bánatot — örülünk a frissességnek, a tisztaságnak, az üdeségnek, mely körül fog bennünket. Mintha mi is újra élednénk, mintha a mi ereinkben is friss vércsörgedeznek. Lelkünk a nagy természet magasztosságától át van hatva s teli tudóval szívjuk az ózondus levegőt, mely körülölel, amely körülcsokolja elernyedt, ványadt tagjainkat.

Május elseje. Nálunk is már a természet, a szabad természet feleledésének ünnepe lett s mi is már át tudjuk érezni azt a magasztosságot, azt a gyönyört, melyet a természet igazi feltámadása az emberiségnek nyújt.

S ha akadnak is egyes osztályok, melyek ezt a szép ünnepet, ezt a viruló, pompázatos napot a maguk részére óhajtják lefoglalni. Ha a szociálisták vörös májusi szeretnének csinálni ebből a köztudatba is átmenő új nyári ünnepből, sohasem fog sikerülni nekik, hogy elvonják azon ünneplők köréből, akik a maguk részére okkupálták már sok régebbi idő óta, semmint a szociálisták, a mai modern értelemben még egyáltalában léteztek volna.

Május elseje volt, marad s mindenkor mindnyájunknak ünnepe lesz. Mindnyájan le rójuk azt a szent kötelességünket, melylyel tartozunk s melyet örömmel teljesítünk. Nem engedjük elvitatni egyetlen osztálytól sem, mert mindnyájunké, az egész emberiségé. Minden a mi szép, minden a mi örökbecsű, az mindenkié, abból egyedül sem egyesek, sem osztályok maguk részét ki nem vehetik.

Május elseje örömmel köszöntünk! Szépséged, varázsa mindnyájunk lelkében él s nem felejtjük el még késő vénségünkre sem ezt a napot, melyen ifjak, bohók s gondoktól mentesek voltunk és önzetlenül adhattuk át magunkat a természet örök szépségei élvezetének.

Részeg volt-e a tüzoltóparancsnok?

Nyilatkozzék a polgárság!

Szombatfalvy Lajos rendőrfőkapitány ítélete szerint — igen — Jakabos Miklós önkéntes tüzoltóparancsnok állítása szerint — nem.

Ugyanis a főkapitány a Kassay Dénesnél történt tüzeset alkalmából Jakabos Miklós önkéntes tüzoltóparancsnokot az 1879. évi XL. t.-c. 84. §-a alapján közönség elleni kihágásért egy napi elzárásra átváltoztatható 20 K pénzbüntetéssel sújtotta azért, mert — az ítélet indokolása szerint — Jakabos „a tüzeset színhelyére az oltásra összegyűlt nagyközönség előtt, botrányos részeg állapotban jelent meg, larmázott, magával a főispán Urral szemben is illetlen magaviseletet tanusított, beszédje és magaviselete közbotrányt idézett elő”.

Igy szól az ítélet s miután az felelőtlenség alatt áll, érdemben hozzászólni ezuttal nem akarunk.

Azonban az egész város közönsége tudja, hogy Jakabos Miklós okl. szabásztanító, a székelyudvarhelyi önkéntes tüzoltó-egyesületnek közel másfél évtized óta buzgó es lelkes tagja, aki a budapesti országos tüzoltó-szövetség tanfolyamán tüzoltótiszti minősítést is nyert.

Epen ezért s mert a köz érdekében, mint tüzoltóparancsnok — ingyenes, önkéntes munkát teljesített s e közben sújtotta büntetéssel a rendőrkapitányság, méltányosnak tartjuk, hogy Jakabos Miklós ügyét a nagyközönség elé engedjük és ő elmondhassa az esetet, amint történt s így alkalmat adjunk a jelen volt polgárságnak is a megnyilatkozásra.

Mit mond Jakabos?

Jakabos Miklós a székelyudvarhelyi Önkéntes tüzoltóegylet szivattyús szakaszparancsnoka előadja, hogy ötlet 1911. március 12-én fél tizenkét óra felé a tüzoltószolgálat szipolásával és ajtózörgéssel kellette fel alvó álmából. Azonnal a szivattyúhoz sietett, mely a régi városi malom csúrcsújában volt elhelyezve. Onnan a fecskendővel a Bethlen-utca hájta fel. Ott volt a tüzoltó szolga és a kocsi, ki a lovakat hajította. Szakács Gyula udvarára vitette a fecskendőt, ahol kut van. Rendületlenül adott a tüzoltó szolganak, hogy szívesen, míg ő munkaerő után nézett, a szivattyú működésbe hozatala végett.

Utjában először is Sebesi János alispánnal találkozott Kassay Dénes udvarán, hol a tűz volt. Szépen kérte az alispánt, hogy tekintélyével hasson oda, hogy a szivattyúhoz munkaerőt kapjon, mert egyetlen embere sincs. Erre az alispán kitérőleg azt válaszolta, hogy ő nem tehet róla.

Majd a katonaságtól megjelent készletet vezető tiszthez fordult kérelemmel, hogy segítséget adjon. A tiszttel azt felelte: „Én nem jöttem dologra!”

Ilyen csalódások után, reményvesztetten indult vissza a fecskendőhöz. Kassay Dénes kapujánál meglátta Gróf Haller János főispánt és végső kísérletképpen hozzá fordult; panaszolván a segítség hiányát. A főispán némi vonakodás után el is ment többek társaságában a fecskendőhöz a Szakács Gyula udvarára.

A főispán társasága a felszerelt szivattyú mellé állott és azt működésbe hozni próbálta. De hát a példaszóval élve: „Nem szokta a kutya a szántást!” Kétszer-háromszor le- és felnyomták a szivattyú nyomórudját és ekkor, hogy azonnal nem ömlött a víz, Dr. Hinléder Ákos tiszti ügyész egyenesen azt állította, hogy nem jó a szivattyú és a tüzoltó-egylet tagjait sértegette.

Jakabos a fecskendő jó voltát igazolni akarván, kijelentette, hogy a víz nyolc méternél mélyebben van a kutban és ez az oka, hogy vizet nem kapnak. Erre Hinléder azt tanácsolta, hogy a kendertömlőkkel toldják meg a szivótömlőket. Jakabos felvilágosította, hogy ez nem lehetséges, mert a vizet 8 mé-

ternél mélyebbről a szivattyú nem húzza fel.

Jakabos — szokása szerint — hangosan beszélt és Hinléder ezért haragra lobbant s azt állította, hogy Jakabos részeg.

Ez igaztalan vádpra természetesen a tüzoltóparancsnok szi tén dühös lett és még hangosabban utasította vissza a ráfogást s Hinlédernek azt mondta, hogy a szivattyúhoz nem ért, tehát tanácsokat ne osztogasson.

Hinléder aztán fenyegetve mondotta: majd megmutatja, hogy elhúzza a Jakabos nótáját s azzal eltávoztak.

Kérem a polgársághoz.

Jakabos Miklós most arra kéri jelen volt polgártársait, hogy a köz érdekében tett szolgálatai miatt és egészen indokolatlanul történt megbüntetésére ügyében tegyenek nyilatkozatot s tanusítsák a közvélemény előtt ártatlanságát.

HIREK.

PICI DAL.

Ha szívem kitárom
Egy picike dalban:
Úgy érzem, hogy fájó
Lelkem is jobban van.

Egy picike dal csak,
Mégis nyújtja enyhét:
Könnyíti szívemnek
És lelkemnek terhet.

Minke Béla.

— **Májusi ájtatosság.** Székelyudvarhely a májusi ájtatosságokat az idén a plebania templomban fogják megtartani. Az első napon szent beszéd is lesz. Az ájtatosságok naponként este háromnegyed hét órakor kezdődnek.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Bálint András székelykereszturi járásbírói irnokot ugyanoda irodatisztnak nevezte ki.

— **Nyugalomba vonult pap.** Karácson István székelykereszturi református lelkész negyvenkilenc évi bü és buzgó szolgálat után — saját kérésére — nyugalomba helyeztetett. Az egyházközség e hó 23-iki ülésében Nagy Lajos volt séged, jelenleg besztercei helyettes lelkész hívta meg papjának.

— **Új ügyvéd.** Dr. Lányi Imre kiváló tehetségű ügyvédjött, aki évek óta Dr. Valentisk Ferenc orsz. képviselő ügyvédi irodáját vezeti. — mint értesülünk — az ügyvédi vizsgát a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság előtt sikeresen letette.

— **Az ipartest** megalakításához szükséges aláírások nagyban vannak. Aláírási ívet a „Székelyudvarhely” szerkesztőségében megkapnak azok, kik az eszmének lelkes hívei és azt akarják, hogy e város kisiparos közönsége is megfelelő szervezkedés útján belépjen az előre törekvők taborába. Itvartók, kik az aláírások gyűjtésére eddig vállalkoztak: Imecs István, Benedek Géza és Csillag István Összetartásban van az erő. E város ipari érdekei s az összes iparosság egyetemes boldogulásáról van szó. Aki élni nem akar, idő előtti halálát megérdemli.

— **Ertesítés.** A székelyudvarhelyi Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet, mint az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, üzleti helyiségét Bethlen utca 10. sz. alá helyezte át. Betéteket 5 százalékos kamatozásra elfogad. Az igazgatóság.

— **Papválasztás.** A székelyszenterzsébeti református egyházközség az e hó 26-án tartott papválasztás alkalmával Szepesy József kenderesi segédlelkészt választotta meg papjának.

— **Kender korót** bármely mennyiségben vesznek; termelők jelentkezhetnek idei termésre. Lengyár Székelykeresztur.

— **Egy kaszinó a parbaj ellen.** A Honti Kaszinónak egyik tagja, egy felmerült afferjét nem lovagias uton intézte el, hanem a bírósághoz fordult elégtételért. Esetét bejelentette a kaszinónak, amelynek választmánya a következő érdekes határozatot hozta:

Határozat. A Honti Kaszinó választmánya tudomásul veszi a kérvényezőnek, mint a kaszinó tagjának azon bejelentését, hogy az őt ért szóbeli súlyos sértés miatt nem lovagias uton kért elégtételt, hanem elégtétel szerzés végett a bírósághoz fordult. Ezen eljárása folytán a kaszinó részéről további eljárás szükségét fenforgónak nem találja s a dolog felett napirendre tér.

Megokolás. Kérvényező a kaszinó választmányához bejelentette, hogy őt egyik helybeli lakos szóbelileg súlyosan megsértette, ő azonban emiatt lovagias uton elégtételt nem kért, hanem a bírósághoz fordult panasszal. Ezen eljárástól kifolyólag felveti a kérdést, hogy annak folytán megmaradhat-e a kaszinó tagjának, vagy pedig le kell-e vonni azon következményt, hogy a kaszinónak tagja nem lehet. A bejelentés folytán a kaszinó választmányának foglalkoznia kellett a kérdéssel s arról határoznia kellett. Eltekintett a választmány annak a kérdésnek vizsgálatától, hogy a fenforgó konkrét esetben a lovagias eljárás szabályai szerint helye vagy szüksége lett volna-e a lovagias eljárásnak, a kérdést első sorban elvi szempontból tette döntés tárgyává. Elvi álláspontból vizsgálva a Jolgot, meg kellett állapítania, hogy a kaszinó tagjának nem feltétlen kötelessége, miképp az őt ért sértések esetén a maga igazát lovagias uton keresse. A kaszinó feladata első sorban az, hogy az intelligens osztályhoz tartozó fedhetetlen jellemű polgárok a szellemi igényeket is kielégítő érintkezési kört találjanak amelynek feladata legyen a tagok művelődési és szellemi haladási igényeit kielégíteni és előmozdítani. Ezen feladattal homlokegyenest ellenkezik a középkori társadalomból felmaradt azon szokásnak erkölcsi kényszerrel való fentartása, hogy a sérelmek csak testi verekedés, a kézügyességnek összemérése, tehát a testi dolgoktól való függővé tétele útján orvosolhatók. Sőt, mivel azon kényszernek a fentartása, hogy a sérelmek csak testi verekedés útján orvosolhatók, a kaszinók kötelessége, hogy ezen áramlattal szemben a modern felfogásnak utat törjenek. A Honti Kaszinó egyéni ízlésre hagyja, hogy hasonló esetekben lovagias eljárás vagy bírói eljárás útján járnak-e el, — a kaszinó szempontjából ezt teljesen közömbösnek tekintvén ki.

— **Gyermekvédelmi program.** A városi élet tudvalevőleg alkalmatlan sajátos körülményeinél fogva, hogy benne eléterős egészséges ifjúság nevelődhessen. Állam és társadalom összefog, hogy megmentse a szerencsétlen gyermekeket, egyrésztől napközi otthonok útján a szegények élelmezéséről gondoskodik, másrészt játszó helyeket, üdülő helyeket létesít számukra. Budapesten a napközi otthonokat a nyáron át is fenntartják és erre az időre a gyermekeket az erdőbe telepítik ki. Az állam ezer gyermek számára erdei iskoláztatása mindössze 90.000 koronát igényel. A közegészségügyi egyesület fürdőkonviktusokat létesített a Balaton mentén, a Tatrán és Erdélyben. Ez üdülőhelyeken ugy a fővárosi, mint a vidéki szegénysorsu beteg gyermekek nyaralhatnak.

— **Felvétel a nagyszabeni hadapród iskolába.** Az I-ső évfolyamban az 1911—1912-iki tanév kezdetével (szeptember hó közepe táján) körülbelül 25 oly testileg alkalmas ifju vétetik fel, aki f. év szeptember 1-jével 14-ik életkorát már elérte, de 17-iket még át nem lépte, hajlammal bír a katonai pálya

iránt és valamely közép vagy polgári iskola négy alsó osztályát legalább elégséges eredménnyel végezte. A felvételi vizsgára és a kérvények szerkesztésére nézve bővebben nyilatkozó felvételi szabályok 45 fillér beküldése után a hadapródiskolánál kaphatók. Fize eses hely iránti felvételi kérvények már az 1910—1911-iki évi iskolai végbizonyítvánnyal is ellátva, legkésőbb f. év július hó 8-án az iskolaparancsnokságánál nyújthatók be. Ha a jelölt esetleg pólvizsgára utasított, akkor a kérvényhez egy ideiglenes bizonyítvány melléklendő. Hiányosan felszerelt, közvetlen a beterjesztési határnapon (július 8-án) beérkező kérvények nem vehetők figyelembe. Magyar állami alapítványi díjmentes helyre pályázóknak folyamódványa a magy. kir. honvédelmi miniszteriumhoz terjesztendő. Az erre vonatkozó „Pályázati hirdetés”, a benyújtási időpont, valamint minden más adatok hirdetésével: a Rendeleti Közlönyben, esetleg a Budapesti Közlönyben közzétetik.

— **Családtörténelmi tanulmány.** Dr Persián Kálmán kolozsvári tanár „A lengyel-falvi Orbán bárók”-ról igen érdekes családtörténelmi tanulmányt írt K. Sebastyán József rajzaival és heraldikai leírásával s azt két képmelléklettel, csinos kiállításban kiadta. A füzet Orbán Balázs báró végrendeletével fejeződik be és a kiváló hazafi jól sikerült arcképe is közli. Dr Persián műve nagy figyelmet érdemel s azzal alkalomadtán bővebben foglalkozunk.

— **A katonák nyugdíja és a postatakarékpénztár.** Felhivatalosan jelentik: A közös hadügyminiszteriummal megegyezés jött létre, hogy a magyar szent korona területén lakó császári és királyi közös hadseregbeli nyugdíjasok nyugdíj- és hasonló illetményeket ez év május 1-étől kezdve magyar királyi postatakarékpénztári csekkfizetési utalvány útján kapják kézhez. Az ily utalványt a közvetítő hivatalok anyagi felelősség mellett sem a címzett megbatalmazottjának, sem a család bármely tagjának, hanem csakis magának a címzettnek kézbesíthetik. Anyagi felelősség mellett nem fizetheti ki az utalvány összegét az utalványon megjelölt időpont előtt.

— **Ötvenfilléres verése.** A bécsi kereskedelmi kamara egy jelentést tesz közre a mely a váltópénzforgalommal foglalkozik. Az előadó szerint mennyiség dolgában az aprópénz teljesen megfelel a forgalom szükségletének. Nikel- és bronzérmé 106 millió korona értékű van most forgalomban a két államban, még pedig 80 millió nikel és 26 millió korona bronzérmé. Minőség dolgában azonban nem felel meg ez a nagy összeg váltópénz. Jó volna, ha a kormány nagyobb figyelmet fordítana az egyfilléres terjesztésére és megfontolná, hogy nem volna-e jó, ha nagyobb és erősebb alakban vernék. Ajánlja továbbá a kamara, hogy kössenek Magyarországgal póterme-szerződést, a mely megállapítja az ötvenfilléres verését. A jelentés utal arra a nagy különbözőzetre, a mely a huszfilléres és az egykoronás között van és hivatkozik a német birodalom példájára, a mely 1909. évi június elseji törvénnyel az ezüst egymarkás és nikel tízpfenniges között még ezüsből félmarkás és nikelből huszötpfenniges verését rendeli el. Különben ott középértékű érme van minden európai éremrendszerben.

— **Csomagolópapir** kilószámra kapható a lap kiadóhivatalában Kossuth-u 31. sz.

Községi pótdadók.

Ha végig tekintünk Udvarhelyvármegye községeinek háztartásán, elszoruló szívvél szemlélhetjük az adózó népet terhelő pótdadók nagyságát. A 135 község közül 35-ben 100—270, 59-ben 50—90 és az így fönmaradó 41 községben pedig 20—49 percent között van a községi pótdadó.

Ezt a súlyos állapotot meg lehetne és meg is kell szüntetni, mert a nép teherviselő képessége már tovább nem bírja; roskadozik egyrésze, a másik fele pedig koldusbotot fogva — vándorol. Itt hagyja szülőhazáját, hol apránként lábai alól kicsuszott a talaj s övéivel együtt lerongyolódott.

A hajdan büszke, erős derekú daliás székely roskadozik; alázatos, szinte könyörgő tekintettel várja vezéréit, hogy sorsán változtatni segítsenek. Várja a szerető vezéreket, kik nem csak büntetni és büntettetni szoktak, hanem jóra vezető utat mutatva, elgyengült tagjait fel frissítik és új életerőt, reményteljes bizalmat öntenek lelkébe.

Igen ám, de ehhez szeretet, emberbaráti érzés szükséges. Valamint az ujabbkori paedagógusok szeretettel nevelik a gyermekeket, ugy a nép ügyeinek felkarolásához is meleg szív és forró szeretet kell. Ilyesmit pedig alig látunk ott, ahol miveltiséget, józólést s több efféle emlegetnek — másokkal szemben.

Legelőkelőbb márka

Jobb, mint a francia cognac

Méhészet.

— **Mennyi hasznot hajtanak a méhek?** A méh a szorgalom jelképe. Már a kisiskolákban példaképpül állítják oda a gyermekek elé az aprólékos, kitartó munkának és a türelemnek a mintaképet. Hogy ez a jelképezés eléggé indokolt, azt most egy német statisztikus újra bebizonyította. Ez az ambíciózus tudós, aki nyilván épp oly türelmes lehet, mint a méhek, megállapította, hogy Németországban 65 milliárd méhecske teljesíti lankadatlan szorgalommal a mézgyűjtés kötelességét. A német gazdaszoknál ugyanis mintegy két millió méhkas van s ezek mindegyikében átlag huszonötezer méh dolgozik. Ez a 65 milliárd munkás méh 150.000 métermázsa mézet termel. Egy méhre tehát mindössze egy negyed kilogramm termelés jut. Ennek a mennyiségnek a látszólagos alacsony volta azonban ne lépjen meg senkit, mert a sok kicsi sokra megy. Az egész világon a méhek mintegy háromszáz millió métermázsa mézet termelnek s ez által mintegy 600 millió koronásként juttatuk ezáltal az emberiségnek. És ebből az összegbe még nincs beszámítva a viaszknak az értéke, amelyet szintén a méheknek köszönhetünk, pedig ez is egész tekintélyes összeget tesz ki. Látrivaló tehát, hogy a méhecskék méltán rászolgáltak a „szorgalmas” jelzőre.

FIGYELEM!

VERGE és **BLUE STAR** CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIÁK.
 :: ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

PAPER BLUE STAR
 MARQUE REGISTERED
 PAPER BLUE STAR

Hirdetés az üzlet lelke!
Hirdetés nélkül
nincs forgalom! HIRDESSEN tehát
a „Székely-Udvarhely“-ben.

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának
a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik
kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál
bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

**Válogatott versei. (1884—1892
1897.)** Budapest, Franke Pál bizo-
mánya. Terjedelme 18 iv; ára füzve
2 K, diszkötésben 5 K.

**Washington, Pályadíjnyertes óda
1906**

**Bosszú. Osztályok hősi ének. A
Kisfaludy-Társaság 1907. évi Bu-
lyovszky díjával jutalmazott kisebb
elbeszélő költemény. Második kiadás;
ára 1 K.**

**Istár és Gilgamesz. Babiloni
regé. Budapest, 1910; ára 1 K.**

**Turáni Dalok. (1900—1910.) Mon-
dai és történelmi hősenek. Budapest
1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve
5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.**

Mindezek együttesen és külön-
külön is megrendelhetők a szerző-
nél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz.
alatt) a pénz előleges beküldésével
vagy utánvét mellett.

**Kis emberek. Elbeszélések. Valtér
Ernö kiadása. Budapest. 1899. Ter-
jedelme 10 iv; ára 1 K.**

Meghívás.

Az 1898: XXIII. t.-c. alapján
alakult Országos Központi Hitelszö-
vetkezet kötelékébe tartozó Székely-
udvarhelyi ipari és gazdasági hitel-
szövetkezet mint az Országos köz-
ponti hitelszövetkezet tagja, 1911.
évi május hó 14-én d. u. 3 órakor
a szövetkezet helyiségében

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabá-
lyok 35. §-a értelmében azzal hivat-
nak meg, hogy ezen gyűlés a meg-
jelent tagok számára való tekintet
nélkül határozni fog.

NAPIREND:

1. Mult évi üzleteredményről
szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálá-
sa és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való ren-
delkezés.
5. Az igazgatóság 6 tagjának
választása.
6. Uj alapszabályok alkotása
7. Notáriumi indítványok.

1909 évi december hó 31-én a
tagok száma 777, üzletrészeinek
száma pedig 858 volt; az év folya-
mán belépett 38 tag 40 üzletrésszel,
kilépett 71 tag 77 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által meg-
vizsgált évi mérleg a szövetkezet
helyiségében kifüggesztett és min-
denki által megtekinthető.

Székelyudvarhely, 1911. ápr. 27.

As igazgatóság

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornyagykereskedők
Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás ter-
mészetadta valódi erdélyi hegyi
borokban. Hordókban és palack-
okban. Kitűnő sajáttermés és
vörös borok.

Az Oklándi kir. járásbírósként mint telek-
könyvi hatóságától.

Szám: 3547—911. tlkvi.

Hirdetmény.

Az Oklándi kir. járásbírósként mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi
hogy **Lövéte** község közhelyeinek
telekkönyve birtokszabályozás követ-
keztében az 1869. évi 2579. I. M.
számu rendelet értelmében átalaki-
tatik.

E célból az átalakítási előmunká-
lat hitelesítése és a helyszíni eljá-
rás a nevezett községben az 1911
évi május hó 22-ik napján fog kez-
dődni.

Ennél fogva felhívtnak, az összes
érdekeltek, hogy a hitelesítési tár-
gyaláson személyesen vagy meg-
hatalmazott által jelenjenek meg, és
az új telekkönyvi tervezet elleni
netáni észrevételeiket annál bizo-
nyosban adják elő, mert a régi
telekkönyv végleges átalakítása után
a téves átvezetésekből eredhető ki-
fogásokat jóhiszemű harmadik sze-
mélyek irányában többé nem érvé-
nyesíthetik.

Oklánd 1911. évi április 15-én.

Dr Földes. s. k. kir. aljbíró

A kiadmány hitelül:

Szeles Felix.

kir. telekkönyvvezető h.

Szám: 3780—1911. tlkvi.

Hirdetmény.

A m kir. Igazságügyminiszter
1906 évi július 6-án 14114/906. sz.
alatt elrendelte, hogy az oklándi
kir. járásbírósként mint telekkönyvi
hatósághoz tartozó **Kányád** község
telekkönyveiben fölve mind azon
telkekre nézve, a melyre az 1886.
és az 1889. XXXVIII. és
1891 évi XVI. t.-cikkben a tényle-
ges birtokos tulajdonjogának bejegy-
zését rendelik az 1892. évi XXIX.
t.-cikkben szabályozott eljárás a
telekkönyvi bejegyzések helyesbíté-
sével kapcsolatosan foganatosít-
tassék.

E célból a helyszíni eljárás a
nevezett községben 1911. évi június
hó 1-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívtnak:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben
előforduló bejegyzésekre nézve oka-
datolt elterjesztést kívánnak tenni,
hogy a telekkönyvi hatóság kikül-
döttje előtt a kitűzött határnapon
kezdődő eljárás folyama alatt je-
ljenjenek meg és az előterjesztéseket
igazolók okiratokat mutassák fel;

2. mindazok akik valamely ingat-
lanhoz tulajdonjogot tartanak, de
telekkönyvi bekebelezésre alkalmas
okirataik nincsenek, hogy az eljárásra
az 1886: XXIX. t.-c. 15-18. és az
1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9.
§§-ai értelmében szükséges adatokat
megszerezni iparkodjanak és azokat
igényeiket a kiküldött előtt igazolják,
avagy oda hassanak, hogy az át-
ruházók telekkönyvi tulajdonos az át-
ruházás létrejöttét a kiküldött előtt
szóval ismerje el és a tulajdonjog be-
kebelezésére engedélyt nyilvánítsa,
mert különben jogait ezen az
uton nem érvényesíthetik és a bélyeg
és illeték elengedési kedvezménytől
is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg
már megszünt követelésre vonatkozó
zálogjog, vagy megszünt egyéb jog
van nyilvankönyvileg bejegyezve,
hogy a bejegyzett jognak törlesztés
kérelmezzék, illetve, hogy a törlési
engedély nyilvánítsa végett a kikül-
dött előtt jelenjenek meg, mert
ellenesben a bélyegmentesség
kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírósként telekkönyvi
hivatalától.

Oklánd, 1911. évi április 24-én.
DR FÖLDES MIKLÓS s. k. aljbíró.

A kiadmány hitelül:

WERMESHER, kir. tlkvezető.

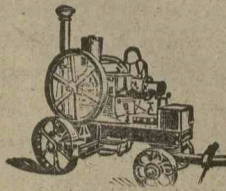
B O R I!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornyagykeres-
kedőnél

a legjobb minőségben, nagy válasz-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható

CLIMAX

nyersolaj motorok,
lokomobilok és ben-
zin eséplőgarnitúrák

Teljes gyári szavatossággal
Minden motor elküldés előtt hivata-
los vizsgálatnak lesz alávétve.

Elsőrangú elismerő-nyilatkozat-
ok! Kérjen díjtalan ajánlatot!

Bachrich és Társa
motorgyári fióktelepe Budapest,
Szabadság-tér 17. sz. (Főzsdep.)

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária
vendégfogadóban Székelyudvar-
helyt, Kossuth-u.22. sz. alatt kitűnő ét-
kezés, borok, kőbányai sör és tiszta
szobák állanak mindenkor rendelke-
zésre. Vidéki papok, tanítók és jegy-
zők találkozó helye. Kocsiszin és is-
tálló díjtalanul. Jó bánásmód és pon-
tos kiszolgálásért szavatol: **Barkóczy
Albert**, vendéglős.

ÉRTESETÉS.

**Cipőraktáromat leszállított árak
mellett kiárusítom.**

**Szükségletét mindenki saját ér-
dekében el ne mulassza nálam be-
szerezni.**

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

**Kész alfak és kostümök mélyen leszá-
llított árakban kaphatók.**

REFORMÁTUS

*** DISZES ***

IMAKÖNYVEK
NAGY VÁLASZTÉK-
BAN KAPHATÓK

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
SZÉKELY-UDVARHELYT

Védjegy. „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már több
mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek
bizonyult községynevel, csudnái és meghűléseknel,
bedörzölésésköppen használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt
bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel
és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.-
és égyesólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany országhoz“

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Betegh Pál villam-moteros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.